

Megszépült Tornyai, Paál, Munkácsy

A sárga lámpa hatása

Hogyan kell kiállítást rendezni a leendő Galériában

A Várban, ott, ahol csak bukdácsolva, építkezési alkalmatosságokat kerülgetve lehet közlekedni, épül a Magyar Nemzeti Galéria leendő otthona. A lyuggatott, málladozó falak, mellette a frissen felhúzott új részek még nem árulkodnak, s a látogató sem gondol rá: itt csakhamar kiállítótermek várják a képzőművészet szerelmeseit. Pedig a Budapesti Történeli Múzeum már ideiglenes otthont rendezett be a Galériának. Az új épületrész első emeletén a kiállítás a jövőről árulkodik. Terv, amely a majdan megrendezendő kiállítások első mintája.

A Galéria főigazgató-helyettese — Márffy Albin —, s a restaurátor — Sárdy Brutusz — kísér a várbeli kiállításra. Tulajdonképpen nem a képek miatt botorkáltunk most át az építőanyagok, gerendák között, hisz a kiállítás már októberben nyitva állt. Inkább az vezetett: megnézzük, hogy milyen tervek és elgondolások szerint lehet majd az új Nemzeti Galériában kiállításokat rendezni, hogyan kell majd alkalmazkodni a királyi palota épületének sajátosságaihoz?

A kronológia nem jó

— Ha kronologikusan mennénk végig a kiállított műveken, óriási lenne az összevisszaság. Munkácsy kis és nagy festményei egymás mellett, állványon. Mögötte Hollós- és Tornyai-képek, vagy másutt Derkovits-fametszet, közelében egy nagyméretű Derkovits-festmény, majd utána Uitz kisméretű General Luddja következik. Nem, így semmiképpen sem sikerülhetett volna színvonalas, áttekinthető kiállítást rendezni — mondja Márffy Albin főigazgató-helyettes. — Ezért — számításba véve, hogy sok az ablak, kicsik a falfelületek és kevés a nagy falrész — úgy gondoltuk, elhagyjuk a szigorú kronologikus rendet. Speciális állványokat tervezettünk a képeket ezekre helyeztük. A falon úgy szólólván egy kép sem lóg, a nagy festményeket fali tartókra erősítettük.

Az U-alakú helyiségben rend uralkodik, minden magán hordja a hozzáértő rendező nagy műgonddal elkészített tervének jegyeit.

A termet végigsétálja a nap. De mindig máshonnan tűz be, bár a nagy ablakok sok fényt engednek át, mégis csak mesterséges világítással lehet megoldani, hogy a látogatók maradéktalanul élvezhessék az alkotásokat. A Galéria újdonsága a sárga lámpa, mely néhány képet világít csupán, de ezeken a festményeken így olyan felületek is látszanak, amelyet, úgy tűnt, az idő és sok viszontagság már elmosott.

Tornyai, Paál és Munkácsy festményei szépültek meg váratlanul a Várban.

Repedések a festéken

Technikailag bizonyára még sok minden vár megoldásra, s elég gondja lesz az igazgatóságnak, de hogy szép lesz az új Galéria, az már most is bizonyos. A hely, a környezet méltó a képekhez.

A Budapesti Történeli Múzeumtól kölcsönkapott I. emeleti kiállítóteremben sok a látogató. Sok olyan kép is látható, itt, melyet ezidáig kevesen csodálhattak. Színeyei Merse több

festménye, Derkovits néhány képe, melyek alig szerepeltek még kiállításán, s még sok mű, amelyek a nagyközönség számára eddig csaknem hozzáférhetetlenek voltak.

Miközben a teremben sétálunk, a főigazgató-helyettes arról is beszél, hogy vigyázni kell a hőmérsékletre, a páratartalomra, a képek kényesek. A restaurátor — aki velünk járja a termeket — palettát szorongat kezében, odamegy egy Munkácsy-képhez, egy Székely Bertalan-műhöz, festéket kever, s eltünteti a kis sérüléseket... (Schiffer)

KÉT CICA

Képünkön a singapore-i születésű, angol maneken: Mona Chong látható, Bobe nevű csincsilla macskájával, „akivel” Mona egy macskaszépségversenyre nevezett be. Az olvasó tetszése szerint szabadon választhat a két szépség, a két feltűnően hasonlatos szempár között. Igaz, Bobe szemze nincs festékekkel kiigazítva... (MTI — külföldi képszolgálat.)

„TÓGÁS” PREMIEREK Romulus után — Catullus és Néró

Dürrenmatt A nagy Romulus című vígjátékának bemutatója után a Madáchban két másik „tógás” darab próbái kezdődtek meg. Füst Milán Catullus című drámáját Pártos Géza rendezte, főszerepét Mensáros László játssza. A darab többi szereplője Domján Edit, Gábor Miklós, Linka György, Simor Erzs, Vass Éva, Juhász Jácint és Cs. Németh Lajos.

A Madách Kamarában Hubay Miklós A bestia játéka című, Néróról szóló darabjának előkészületei folynak Kerényi Imre rendező irányításával. Néró Márkus László alakítja. A többiek: Tolnay Klári, Almási Éva mint vendég, Koltai János, Horváth Jenő, Árvai János, Deák B. Ferenc, Szénási Ernő és Garas Dezső.

Piti és Pitiné

Egy félelmetes, elpusztíthatatlan öregasszony egy hatalmas szobában és egy nyomorult kis házaspár a szomszédos szűk szoba keskeny diványán, nevük jellemzi őket: Piti Lajos és Pitiné, született Bóvli Lujza. Ők Eörsi István komédiájának főszereplői, akiket Komlós Juci, Harsányi Gábor és Hacser Józsa személyesítik meg az 1968-as év első premierjén, a Thália Stúdió színpadán.

Sírkő és kakaó. Ez a címe, és a színlap az író első darabjaként jelöli meg:

— Nem az első darabom! — mondja Eörsi. — Ez sorrendben a harmadik színpadi munkám, és azóta elkészült a negyedik is. Ezt azért hangsúlyozom, mert első bemutatóm alkalmából nem akarok az első drámás író „hivatalból” megillető méntéségekkel takarozni.

— Stílusa? A klasszikus vígjáték hagyományait próbáltam összeegyeztetni a modern abszurd színpad bizonyos eredményeivel. Darabom nem abszurd, csak

Nagyszájú b. ú. é. k.!

Kitűnően szórakoztatta hallgatóit a szilveszteri rádió! Nem volt színészparádé, kabarékavalkád — a szerkesztő Kaposy Miklós, Mike Klári, Szilágyi György csupán teljesítették a hallgatók kívánságát: megszólaltatták a mikrofont előtt azokat a vendégeket, akiket sok ezer levélíró hallani kívánt.

A meghívottak házigazdája az egyéni humor Abody Béla volt. Új név a szilveszteri műsorokban, mint ahogy új volt az egész mulattató összeállítás koncepciója és atmoszférája is. Mindez, természetesen, még nem lett volna garancia arra, hogy három órán át derüljünk — közrejátszott a meghívottak személyén kívül (például Tabi László, Komlós János, Barcs Sándor és sokan mások) a rendező Marton Frigyes gondossága, hogy az elhangzottak röviden, frappánsan, a túlrtság unalma nélkül hassanak. Hosszú évek óta először hallottunk olyan szellemes, kedves és nagyszájú műsört, mint a mostani B. ú. é. k. 1968! Minden szereplőt, helyesebben: vendéget felsorolni és idézni fölösleges lenne — hadd emeljük ki mégis legalább az egyiket, az Andaxin korai című monológ előadóját: Horváth Tivadart.

Ha egy szilveszteri műsor azt a jelzést kapja, hogy „irodalmi”, általában kétegyeink vannak... Ez a három óra azonban irodalmi szintű volt, ráadásul úgy, hogy a pesti kajáság és a szilveszterkor kötelező szalonspic kellemes ötvözetét is egyesítette magában.

(móti)

Olvasta?

„Gyalog Balázs” humora

Kedélyes, jovialis arc nevet ránk a kötet „fűléről”. Komótos kvaterkázások, jóízű anekdotázások, óborral teli demizson és pipaszó jut az ember eszébe erről az

arcról. Az arc tulajdonosa azonban ezzel a vidékiesen jovialis nyugalmával — Pesten él, a 7-es buszon töri magát, közérteben tusakszik, lakótelepen lakik, s valamennyiünkkel együtt a flasztart tapossa — akárcsak alapfigurája, Gyalog Balázs.

Kisjő Sándort nem kell bemutatni az Esti Hírlap olvasóinak. Pesti ember délután hazafelé tartván — bal keze a busz kapaszkodóján, jobbában az újság, — míg lábán lábak taposnak, s gombja pattan, idegességét szívesen oldja egy jó kis Kisjő-humoreszkkal. Kisjő humora nem keserű indulatból, nem az okokat kereső haragból, hanem kedélyes ironiából fakad.

A Szépirodalmi Könyvkiadónál most megjelent kötetének címlapján egy Gyulai Líviusz rajzolta figura fát készül vágni, s nagy lendületet véve, visszakézből a tv-készüléket veri szét — nyilván arra utalva a maga groteszk módján, hogy ha visszakézből is, de azért néha telibe talál ez a békés humor. Ön hogyan ideges? — szögezi az olvasónak a kérdést a kötet címe. Ön hogyan ideges? — tettem fel magam is a kérdést a szomszéd szobában ülő szerzőnek. „En például sehogyan”, felelte, és somolyogva verte tovább írógépén új humoreszkiét.

(f. f.)

Szilveszter a televízióban

A szilveszteri műsorok vitanapjait éljük, s ha két ember egy véleményen van ez ügyben, már nagy szenzációnak számít. Pedig most rájöttem arra, hogy a hiba nem a műsorokban, hanem az emberekben van, tudniliik abban, hogy milyen állapotban ültek a tv-készülék előtt. Még pontosabban szólva: hány atmoszféra „nyomás” alatt álltak, tehát ültek a képernyő előtt. Esetleg netalántán színjózanon, ami meglehetősen ritkaságszámba megy, más esetben néhány pohárka tömény, esetleg több pohár bor elfogyasztása után; avagy félgözzel, azaz az illuminált állapothoz vezető út felénél tartottak már, ne adj isten, a teljes nyomás, állapotában. Ha most még azt is hozzászámítjuk, hogy ezek az állapotok este nyolc és éjfél között mennyire átjártak egymásba, akkor nem csoda, hogy alig akad két egyforma álláspontra.

A mai próbakritikát arra szántuk, hogy a fenti tételt igazoljuk. Ime, egy színjóműsorban. Tabi László, úgy látszik, sorsközösséget vállalt a csendes kávéházak híveivel, mert azt a komikus pillanatot írta meg, amikor egy csendes kávéház több bajt okoz — jelen esetben három megpofoztatást — mint a legzajosabb zenés hely. Bodrogi Gyula nagyon kedves volt, inditátnak igazán kellemes ez a műsorszám.

Néhány pohár elfogyasztása után Yves Montandnál találkozhattunk a képernyőn. Francia charme, kellemes dallamok — de most jönnek a vendégek,

ki figyel oda? No, most jön a főműsor. Még néhány pohár, lássuk a medvét. Szóval, azt mondja, hogy mi lenne, ha megszüntetnék a televíziót. Első percben örömmámor, a másodikban elhelyezési gondok, a harmadikban: illegális tv-összejövetelek. A hiányt pótolni kell. Vitray mint jebes, Benedek István mint hentes és mészáros, Pálffy József mint krupié, Egresz István mint az illegális találkahely pénztárosa — igazán nem rossz ötlet. Nem rossz, — de nem nagy. A műsorszám viszont minden gyors pergetés ellenére, némileg hosszú. Mondhatnánk, nagy. De nem baj: ki lehet bontani a konyakot.

Tarka-barka kabaré. Kitűnően lehet mással foglalkozni. Egyre azért emlékszem: Mikes György szilveszteri monológjára, talán az egyetlen programpontra, amire jobban oda kellett figyelni. Aztán jött a Halló bácsik, halló nének, jött Kellér Dezső, s bár fölfelé szállt borban a gyöngy... bár a hangulat már egészen emelkedett volt... azért mindenkit leültetett a készülék elé. S az interjú a vécs néni Kiss Manyival: kabaré telitalálat. Feleki Kamillra a szokásos jelzők mellett: búbajos, aranyos, kedves azt mondták az idősebb tv-nézők: mennyire igaza van... S milyen kedves volt a zsörtölődő Greguss, a lúdtalpára kényes Keleti László, a reumás karu Peti Sándor. Az öregek panasznapja persze, kissé bátortalan volt, de az ötödik pohár konyak után már Honthy Hannára se tud mindig figyelni az egész ország.

Aztán már pezsgőt kellett bontani, a rosszabb gyomruáknak erősítésül némi szilárdat kellett magukhoz venni, azt azért még mindenki felfogta, hogy Ambrus Kyri búbajosan magyarnótázott és az egész táncdalos gárda — ha akarja — nem is esik olyan messze az almafájától. Olyan hejehujázást csaptak, hogy éjfélkor alig vettük észre Gábor Miklós pohárköszöntőjét.

Mindenki, akinek más a véleménye, nyilván más nyomások alatt volt a kérdéses műsorszámok alatt. Ilyenformán vitának helye nincs. Legfeljebb különvéleménynek. Ez sem volt más.

— bel —

☐ NEVENA KOKANOVA és Ivan Andonov bolgár filmművészek Budapestre érkeznek a Kiterő című bolgár film bemutatója alkalmából. Velük érkező Grisa Osztrovszki rendező is.

☐ ISTENEK ÖLÉBEN címmel két ókori hind regézenés pódiumváltozatát mutatják be az Építők Műszaki Klubjának Eszpresszó Színpadán, január 7-én, Lukács Margit, Bujtor István, Lelkes Dalma és Tóth Pirooska közreműködésével, Szécsi Lajos rendezésében.

Gyerekek! A távbeszélő megsemondó műsora (171-888) január 2-án, kedden: Ehető, iható tudomány (elmondja: Bikádi György).